

beeldscherm te toveren. Bovendien bevat de cd-rom een leermodule waarmee zowel de co-assistent, de haio en de ervaren huisarts hun kennis kunnen oppoetsen.

Al met al een voor de huisarts nuttig, praktisch en vriendelijk geprijsd boek, dat zijn plaats in de spreekkamer – en op de pc – zeker zal vinden.

Sander Koning

Oxford Textbook of Primary Medical Care

Jones R, Britten N, Culpepper L, Gass DA, Grol R, Mant D, et al., editors. *Oxford Textbook of Primary Medical Care. Twee delen (Principles and concepts, Clinical management)*. Oxford: Oxford University Press, 2004. 1420 pagina's, € 490. ISBN 0-19-263219-1.

Het *Oxford Textbook of Primary Medical Care* beoogt een allesomvattend naslagwerk voor de huisarts te zijn.

In 2 zeer kloeki delen leggen meer dan 400 auteurs uit alle delen van de wereld zowel de basisprincipes als de meest voorkomende aandoeningen uit. De bijdrage uit Nederland en Vlaanderen is groot: van de 33 secties hebben er 11 een Nederlandse redacteur; 51 Nederlanders en 8 Belgen waren (mede) auteur van een of meerdere hoofdstukken.

Het eerste deel geeft uitgebreide achtergrondgegevens over de principes van de huisartsgeneeskunde. Het begint met een beschrijving van de aard van *primary medical care*, waarin ook een hoofdstuk is opgenomen over de geschiedenis. Vermakelijk detail daarin: het verwijssysteem is eind negentiende eeuw in Engeland ingevoerd omdat huisartsen failliet dreigden te gaan vanwege de enorme aantrekkingskracht van ziekenhuizen. Ze eisten dat ziekenhuizen alleen verwezen patiënten zouden zien. Niets ideologie dus over kwaliteit en poortwachters: gewoon een centenkwestie. Vervolgens zijn er onder andere hoofdstukken over *community care* en *public health* en spoedeisende zorg. Het systeem van huisartsenzorg in verschillende landen wordt besproken. Deze sectie begint met een goed overzicht van Van der Zee et

al. maar verzandt al gauw in een weinig systematische opsomming van allerlei feitjes: Pakistan krijgt bijna evenveel aandacht als Scandinavië en de toch echt redelijk goed ontwikkelde huisartsgeneeskunde in Portugal en Israël moet het zelfs doen met een enkele alinea.

Dit eerste deel kent verder secties over de reden om naar de dokter te gaan, epidemiologie, de communicatie in een consult, het diagnostisch proces en de principes van individueel management. In die laatste sectie vonden we opvallend goede hoofdstukken over continuïteit en communicatie over risico's en voordelen van behandeling. Ook is er in dit deel aandacht voor samenwerking met andere professionals, gezinsgeneeskunde, praktijkvoering en zorg voor de praktijkpopulatie, preventie, kwaliteitsverbetering, onderzoek, opleiding en tot slot een sectie over ethische en juridische aspecten.

Het tweede deel heeft secties volgens de gangbare tracti, maar ook over gezondheidsproblemen bij kinderen, ouderen, spoedeisende en palliatieve zorg. Het hoofdstuk over ouderen geeft goede informatie die je soms in de NHG-Standaarden zo niet vinden kunt. Soms zijn klachten de ingang van een hoofdstuk, maar vaak ook de diagnoses zelf zoals in vele klassieke leerboeken. Meestal begint een hoofdstuk met informatie over epidemiologie en achtergronden, dan volgt de diagnostiek, behandeling en soms preventie.

Is een boek met zo veel Nederlandse auteurs ook bruikbaar in de dagelijkse Nederlandse huisartsenpraktijk? We namen de proef op de som door het tweede deel *Clinical management* een tijdje als naslagwerk te gebruiken. Een naslagwerk vereist een handig zoekstelsel. Het zoeken in de index kan op klacht (*palpitations*) en op diagnose (*atrial flutter*). Zoeken naar veel voorkomende klachten of diagnoses levert meestal snel resultaat, maar erg uitgebreid is de index niet. Zo wilde de haio (HB) weten of pijn in de bil een bursitis kon zijn, hoe je dat dan moest onderzoeken en wat je vervolgens kunt doen. Bursitis in de index leidt toevallig naar

bursitis trochanterica, maar bursitis van de schouder moet onder *shoulder pain* gezocht worden. Het beschreven onderzoek is erg summier en informatie over het nut van de opgesomde therapie mogelijkheden ontbreekt. Het hielp haar niet verder in het consult. Een andere zoekvraag was naar de voor- en nadelen van maagbandchirurgie bij morbide obesitas. Dat levert een aardige tekst over obesitas op. Indicatie, verschillende chirurgische mogelijkheden en prognose van maagbandchirurgie staan vermeld. Een afweging van voor- en nadelen moet per patiënt gemaakt worden. Het enige wat hier ontbreekt is een referentie naar artikelen voor achtergrondinformatie.

De ervaren dokter (JZ) zocht naar informatie over de relatie tussen coeliakie en hyperpigmentatie – een dergelijke rare vraag leek hem typisch iets voor een tekstboek – voor de gewone huis-tuin-en-keukenvragen pak je immers geen dik boek. Coeliakie staat als apart lemma niet in de index, maar wordt slechts genoemd bij de oorzaken van diarree. Niets over een relatie met hyperpigmentatie.

We vergeleken een aantal NHG-Standaarden zonder noemenswaardige verschillen in epidemiologie, achtergronden, differentiële diagnoses of beleid tegen te komen. In die zin is het tekstboek zeker bruikbaar.

Ronduit teleurstellend is de meegeleverde cd-rom. Voor deze prijs mag je toch een op woord doorzoekbare cd-rom verwachten. Helaas kun je nu alleen naar secties kijken en daar heb je niets aan.

Het boek is dus niet allesomvattend, en voor onderwerpen die ook besproken worden in NHG-Standaarden heeft het geen echte meerwaarde. Voor andere huisartsgeneeskundige onderwerpen is het wel heel makkelijk om ze in één boek bijeen te hebben. Bovendien is een tekstboek als dit een monument dat eigenlijk een plek verdient in boekenkasten van huisartsen maar ook van instituuts- en ziekenhuisbibliotheken.

Een nadeel blijft de forse prijs – € 490 – die zo'n boek mogelijk toch maar voor een kleine groep interessant maakt.

Hanneke Blanksma, Joost Zaat